

הרואה פרק תשיעי ברכות

סב.

עין משפט נר מצוה

עו א מיי פ"ה מהלכות
דעות הלכו ו טושי"ט
א"ח ס"ג טע"ף
עב ב מיי"ט טושי"ט
טע"ף י:
ג טושי"ט טע"ף ט:
ע"ב ד"ג מיי"ט טע"ט:
ה [מיי"ט] וטושי"ט טע"ט:
ז ו ז מיי"ט פ"ג מהל'
מטמלי' משכ' ומושב'
הלכה ז:
א ח מיי"ט פ"ה מהלכות
דעות הל' ו טושי"ט
ב ט טושי"ט ג טע"ף ט:
ג ט טושי"ט י"ד טע"ט
ד ט טע"ף א נדל"ט
ה פ"ג ז"ק ס"י ק"ן:
ו ז מיי"ט פ"ה מהלכות
דעות הל' ו טושי"ט
א"ח ס"ג טע"ף ו טע"ט:
ב ז מיי"ט טע"ף א"ח
ט"ג טע"ף י:

רבינו הגנאל

תניא אמר ר' עקיבא נכנסתי
אחר ר' יהושע ולמדתי
ממנו ג' דברים, למדתי
שאין נפנין מורח ומערב
אלא צפון ודרום, וכי אין
נפרעין מפניו אלא מיושב,
ואין מקנחין בימין אלא
בשמאל, אמר לו עד כאן
העניתי פניך, אמר לו תורה
היא וללמוד אני צריך, וכן
רב כהנא על חותי פוריה
דרב (ואמ) ושבעה דשח
ושחק ועשה צרכיו כול',
מפני מה אין מקנחין בימין,
ואמרו מפני שאוכל בה
וכותב בה ומראה בה טעמי
תורה, וריש לקיש אמר מפני
שקורש בה קשר שלתפילין,
קבלה דבית הכסא
צניעותא ושתיקותא, קבלה
דיסורי שתיקותא ומכבי
רחמי, קומט לן דמתני ר'
אמי בר נתן, נפנין אחורי
גדר כל זמן שמתעטש ואין
חברו שומע, בבקעה כל זמן
שאין חברו רואהו, מיתבי
ויצאין לפתח בית הבד
ונפנין אחורי גדר וטהורין,
ומשינ לעולם אסור
להיפנות עד שיתרחק,
ומשינ מה ויהיה כבאן
להיפנות חזן לפתח בית
הבד ואחורי גדר, מפני
טהרות, שלא יעלימו עיני
מהן, ויקלו להם בצניעות
בית הכסא והתירו להם
להיפנות בקרוב, רב אשי
אמר מאי כל זמן שאין
חברו רואהו, דהא ר' אמי
בר נתן אמר כל זמן שאין
רואה פרוש, אבל לדידיה
חזי ליה, וקומט לן כ"י אמי
בר נתן וכדמוקיה לה רב
אשי, אין קורין צנוע אלא
למי שהוא צנוע בבית
הכסא, תניא כשם שנפרעין
מן המת כן נפרעין מן
הסופדין ומן העונה
אחריהן, פירוש, כשם
שנפרעין מן המת אם הוא
חוטא, כן נפרעין מן
הסופדין שאומר עליו
שהוא צדיק והעונין
אחריהן, תנו רבנן איהו הוא
צנוע זה הנפנה בלילה
במקום שנפנה ביום,
ומקשינן איני הוא רב
בימא אדיל עד מיל,
ובלילה היה נפנה ברחבה
דמתא, ואוקימנא המכסה
עצמו בלילה בשעה שיושב
להיפנות כדרך שמכסה
עצמו ביום מפני בני אדם
והוא צנוע, אמר רב יהודה
אמר רב לעולם ילמד אדם
את עצמו להיות נפנה
שחרית וערבית כדי שלא
יהא צריך להתרחק מן
העיר.

אחר רבי יהושע וכו'. וזיהודה הוה: עד לאן. כלומר כל זה העות פניך צפני רצך שנתמלכת ככל אליו: דשא ושחק. עם אשמו שיחה צטלה של ריאי תשמיש: ועשה לרכיו. ושימש מטמו: כדלא שריף תפשיאל. כדאם רעז כמו שלא שמש מטמך מעולם שאתה נוהג קלות רלש זה לתאחך: שריף. הומי"ר בלע"ו: שקרובה לפה. רגילין להוסיפה לפה: שקושר בה פטילין. צורע שמאלו: טעמי טורה. נגינות טעמי מקרא של תורה נציאים וכמוזים צין צניקוד צנספר צין בהגזת קול וצללול נעימות הנגינה של פשטא ודרגא ושופר

רביא מקמי דהוה רישא כו' בתר דמלך עבדה ליה בוותא ומנחה ליה ידא כו'. מימה דע"כ לא מלך רצא עד אחר פטירתו של אבי דמשמע לעיל) צנוצאל דבר הדיא וכן צמזמות דקאלמר חומה דציתוהו דאבי אמלא לקמיה דרצא צסוק פק אע"פ (ד' סה) וזהו מימה דלעיל (ד' נו). משמע דלחא צחלוס פטירתה קודם פטירתו דאבי וי"ל מכל מקום לא נפטרה עד אחר דאבי:

מליקו תוספות דמסכת ברכות

בשמאל אמר לו ר' יהודה עד כאן העזת פניך בדרך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך רב כהנא על גנא תותיה פוריה דרב שמעיה דשא ושחק ועשה צרכיו אמר ליה דמו פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא א"ל כהנא הכא את פוק דלאו אורה ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך ד מפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר רבא אמר מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר ימימינו אש דת למו רבה בר בר חנה אמר מפני שהיא קרובה לפה ור' שמעון בן לקיש אמר מפני שקושר רבי תפילין רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה טעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר שאוכל בה ר' יהושע אומר מפני שכותב בה ר' עקיבא אומר מפני שמראה בה טעמי תורה א"ר תנחום בר חנילאי כל הצנוע בבית הכסא צנול משלשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו ההוא בית הכסא דהוה בטבריא כי הוו עיילי ביה בי תרי אפי' בימא מתוקי רבי אמי ורבי אסי הוו עיילי ביה חד וחד לחודיה ולא מתוקי אמרי להו רבנן לא מסתפיתו אמרי להו אנן קבלה גמירין קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא קבלה דיסורי שתיקותא ומכבי רחמי אפי' בימא מיהלף רבא מקמי דהוי רישא מקרקשא ליה בת רב חסדא אמגוזא בלקנא בתר דמלך עבדא ליה כוותא ומנחה ליה ידא ארישיה אמר עולא גאחורי הגדר נפנה מיד ובקעה כל זמן שמתעטש ואין חברו שומע איסי בר נתן מתני הכי יאחורי הגדר כל זמן שמתעטש ואין חברו שומע יובבקעה כל זמן שאין חברו רואהו מיתבי ויצאין מפתח בית הבד ונפנין לאחורי הגדר והן טהורין בטהרות הקלו ת"ש יכמה ירחקו ויהיו טהורין כדי שיהא רואהו שאני אוכלי טהרות דאקילו בהו רבנן רב אשי אמר ימאי כל זמן שאין חברו רואה הוא ספדנא דנחית קמיה דרב נחמן אמר האי צנוע באורחותיו הוה א"ל רב נחמן את עיילת בהדיה לבית הכסא וידעת אי צנוע אי לא דתניא אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא ורב נחמן מאי נפקא ליה מיניה משום דתניא כ"שם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הסופדין ומן העונין אחריהן תנו רבנן איזוהו צנוע זה הנפנה בלילה במקום שנפנה ביום איני והאמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק ותו רבא בימא לא אויל עד מיל ובליליא כדרך שנפנה ביום רב אשי אמר אפילו תימא במקום לא נצרכה אלא לקרן זוית גופא אמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק תניא נמי הכי בן עזאי אומר השכם וצא הערב וצא כדי שלא תתרחק משמש ושב ואל תשב ותמשמש שכל היושב וממשמש אפי' עושיין כשפים באספמיא באין עליו ואי אנשי ויתבי ואח"כ משמש מאי תקנתיה כי קאי לימא הכי לא לי לא לי לא תחיים ולא תחתיים לא הני ולא מהני לא הרשי דחרשא ולא הרשי דחרשתא תניא

תניא אמר רבי עקיבא פעם אחת נכנסתי אחר ר' יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנו ג' דברים למדתי שאין נפנין מורח ומערב אלא צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר ליה בן עזאי עד כאן העזת פניך בדרך א"ל תורה היא וללמוד אני צריך תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו ג' דברים למדתי שאין נפנין מורח ומערב אלא צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא

בשמאל אמר לו ר' יהודה עד כאן העזת פניך בדרך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך רב כהנא על גנא תותיה פוריה דרב שמעיה דשא ושחק ועשה צרכיו אמר ליה דמו פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא א"ל כהנא הכא את פוק דלאו אורה ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך ד מפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר רבא אמר מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר ימימינו אש דת למו רבה בר בר חנה אמר מפני שהיא קרובה לפה ור' שמעון בן לקיש אמר מפני שקושר רבי תפילין רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה טעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר שאוכל בה ר' יהושע אומר מפני שכותב בה ר' עקיבא אומר מפני שמראה בה טעמי תורה א"ר תנחום בר חנילאי כל הצנוע בבית הכסא צנול משלשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו ההוא בית הכסא דהוה בטבריא כי הוו עיילי ביה בי תרי אפי' בימא מתוקי רבי אמי ורבי אסי הוו עיילי ביה חד וחד לחודיה ולא מתוקי אמרי להו רבנן לא מסתפיתו אמרי להו אנן קבלה גמירין קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא קבלה דיסורי שתיקותא ומכבי רחמי אפי' בימא מיהלף רבא מקמי דהוי רישא מקרקשא ליה בת רב חסדא אמגוזא בלקנא בתר דמלך עבדא ליה כוותא ומנחה ליה ידא ארישיה אמר עולא גאחורי הגדר נפנה מיד ובקעה כל זמן שמתעטש ואין חברו שומע איסי בר נתן מתני הכי יאחורי הגדר כל זמן שמתעטש ואין חברו שומע יובבקעה כל זמן שאין חברו רואהו מיתבי ויצאין מפתח בית הבד ונפנין לאחורי הגדר והן טהורין בטהרות הקלו ת"ש יכמה ירחקו ויהיו טהורין כדי שיהא רואהו שאני אוכלי טהרות דאקילו בהו רבנן רב אשי אמר ימאי כל זמן שאין חברו רואה הוא ספדנא דנחית קמיה דרב נחמן אמר האי צנוע באורחותיו הוה א"ל רב נחמן את עיילת בהדיה לבית הכסא וידעת אי צנוע אי לא דתניא אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא ורב נחמן מאי נפקא ליה מיניה משום דתניא כ"שם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הסופדין ומן העונין אחריהן תנו רבנן איזוהו צנוע זה הנפנה בלילה במקום שנפנה ביום איני והאמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק ותו רבא בימא לא אויל עד מיל ובליליא כדרך שנפנה ביום רב אשי אמר אפילו תימא במקום לא נצרכה אלא לקרן זוית גופא אמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק תניא נמי הכי בן עזאי אומר השכם וצא הערב וצא כדי שלא תתרחק משמש ושב ואל תשב ותמשמש שכל היושב וממשמש אפי' עושיין כשפים באספמיא באין עליו ואי אנשי ויתבי ואח"כ משמש מאי תקנתיה כי קאי לימא הכי לא לי לא לי לא תחיים ולא תחתיים לא הני ולא מהני לא הרשי דחרשא ולא הרשי דחרשתא תניא

אחר רבי יהושע וכו'. וזיהודה הוה: עד לאן. כלומר כל זה העות פניך צפני רצך שנתמלכת ככל אליו: דשא ושחק. עם אשמו שיחה צטלה של ריאי תשמיש: ועשה לרכיו. ושימש מטמו: כדלא שריף תפשיאל. כדאם רעז כמו שלא שמש מטמך מעולם שאתה נוהג קלות רלש זה לתאחך: שריף. הומי"ר בלע"ו: שקרובה לפה. רגילין להוסיפה לפה: שקושר בה פטילין. צורע שמאלו: טעמי טורה. נגינות טעמי מקרא של תורה נציאים וכמוזים צין צניקוד צנספר צין בהגזת קול וצללול נעימות הנגינה של פשטא ודרגא ושופר

אחר רבי יהושע וכו'. וזיהודה הוה: עד לאן. כלומר כל זה העות פניך צפני רצך שנתמלכת ככל אליו: דשא ושחק. עם אשמו שיחה צטלה של ריאי תשמיש: ועשה לרכיו. ושימש מטמו: כדלא שריף תפשיאל. כדאם רעז כמו שלא שמש מטמך מעולם שאתה נוהג קלות רלש זה לתאחך: שריף. הומי"ר בלע"ו: שקרובה לפה. רגילין להוסיפה לפה: שקושר בה פטילין. צורע שמאלו: טעמי טורה. נגינות טעמי מקרא של תורה נציאים וכמוזים צין צניקוד צנספר צין בהגזת קול וצללול נעימות הנגינה של פשטא ודרגא ושופר

תורה אור השלם
1. ויאמר יי משיב בא ורח
משעיר לבנו הופיע עור
פארן ואתה מרובת קיש
מימינו אש דת למו:
דברים לג ב

לעזי רש"י

הומי"ר לפעור (בלבוע
עד יד שאיפה).

מוסף רש"י

וללמוד אני צריך. אולי
אכל לקיים (מנייה בחי).
כדרך שנפנה ביום. שחך
נעשה (ע"ז מ"ג). כדי
שלא יהא צריך להתרחק
היואל לפתח ביום שלא
שימחק מן העיר כדי שלא
יהו אחריס רואים אותו
(תורתו יב).

לא תחיים ולא תחתיים. הם שמות הכספים העשויים ע"י תחתינות: לא הני ולא מהני. לא כולן ולא מקמתן: לא חרשי דחרשא ולא חרשי דחרשתא. ולא מכשפות מכסף זכר ולא מכשפות מכשפה נקבה. לשון אחר לא הני ולא מהני לא ילאל ולא יועיל עוד מכשפות: על